

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ

ਚੋਪੜਾ ਅਤੇ ਗੋਸਾਈਂ ਜੋਜੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ

ਸਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਮੁਦਾਲਾ-ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਡਾ. ਬੋਧ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1949 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 145 ਦੇ ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ

ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ (1872 ਦਾ IX)-ਧਾਰਾ 46-"ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ", ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭਾਵੇਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਸਮਾਂ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਦਾ ਸਾਰ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਵਿਚ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਦਾ ਸਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 46 ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ, ਵਾਅਦਾਕਰਤਾ (promisor) ਨੂੰ ਵਾਅਦਾਕਰਤਾ (promisee) ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਅਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਂ "ਵਾਜਬ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਢੰਗ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਦਾ ਸਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) 'ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਦਾ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਫਰਜ਼/ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਲ ਪੁਰੀ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 24 ਮਈ, 1948 ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਜੋ 10 ਅਗਸਤ, 1948 ਤੱਕ ਗਿਣੀ ਗਈ ਹੈ 5,675 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲਈ 712 ਰੁਪਏ, ਕੁੱਲ 6,387 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ।

2. ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

(i) ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ 1 ਅਤੇ 3, ਮਿਤੀ 1 ਅਗਸਤ, 1949 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਿਸ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 6,387 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ।

(ii) ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ

ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ, ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਜੋ ਨਿਯਮ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ , ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XXXIV ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਬਕਾਏ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਦਾਲਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਉਕਤ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਫ਼ਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਮੁੜ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਕਤ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇਗਾ।

3. ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4. ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ (ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ XXXIV ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਬਕਾਇਆ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਾਲਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ (ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਉਪਾਅ ਉਸਦੇ ਉਸ ਦੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ) ਬਕਾਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਮੁਦਾਲਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਮੁਦਾਲਾ ਨੰਬਰ 2, ਜੋ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ, ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਦਾਲਾ ਨੰ: 3, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾ ਵੰਤੀ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦੇਲਤ ਰਾਮ ਮਨਚੰਦਾ ਅਤੇ ਰੂਪ ਚੰਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਈ ਡੀ ਦੁਆ, ਰਾਮ ਸਰੂਪ, ਜਗਨ ਨਾਥ ਸੇਠ, ਜੀ ਸੀ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ

ਗੋਸਾਈਂ ਜੇ. ਇਹ ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਨ ਲਾਲ ਪੁਰੀ, ਸਬ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 24 ਮਈ, 1949 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਦਾਲਾ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 5,675 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਹੈ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ 626/11, ਕੱਚਾ ਕਦਾਨ/ਕਦਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ, ਸ਼੍ਰੀ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਖੱਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਲਗ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੁਪਿੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਬਾਲਗ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਭਰਾ ਸਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਮਾਂ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾ ਵੰਤੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। 15 ਮਈ, 1946 ਨੂੰ, ਸਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾ ਵੰਤੀ ਨੇ ਉਕਤ ਮਕਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਡਾ. ਬੋਧ ਰਾਜ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 27,500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾ ਵੰਤੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਮਿਤੀ 15 ਮਈ, 1946 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ 5,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਵੇਚੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ 27,500 ਰੁਪਏ ਹੋਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 5,000 ਰੁ. ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਬਿਆਨੇ ਵਜੋਂ ਕਰਨੇ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 3, ਸਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾ ਵੰਤੀ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਕਾਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਸਥਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਸੀ।, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਕਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਵਿਕਰੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾ ਵੰਤੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਦਾਲਾ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਕਰੀਨਾਮਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 5,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦਰ ਨਾਲ 675 ਰੁਪਏ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਚਾਰਜ/ਖਰਚਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ ਉਸੇ ਦਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖੀ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਮੁਦਾਲਾ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਤਿੰਨ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ 20 ਨਵੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ 22 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁਦਾਲਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ, ਮੁਦਾਲਾ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 5 ਮਾਰਚ, 1947 ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਖੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜ ਮੁੱਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

1. ਕੀ ਮੁਦਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (Exhibit P. 2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਚਾਹਵਾਨ ਸਨ?
2. ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਕੀ ਮੁਦਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?
3. ਜੇਕਰ ਮੁੱਦਾ/ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਕੀ ਮੁਦਈ 5,000 ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ?
4. ਕੀ ਮੁਦਾਲਾ ਨੰਬਰ 2 ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ?
5. ਰਾਹਤ/ਛੋਟ

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਾਲਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ/ਸਵਾਲ ਪਾਏ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਦਾਲਾ ਨਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 3 ਤੋਂ 5,675 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 1 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਕ੍ਰੇਟਲ (decretal) ਰਕਮ ਅਤੇ ਖਰਚੇ/ਲਾਗਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚੀ ਗਈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਉੱਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੱਥ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ: -

- "1. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (Exhibit P 2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਮੁਦਾਲਾ ਨੰ 1 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾਬਾਲਗ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
2. ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਹਿੱਸਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (Exhibit P 2) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
3. ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ 15 ਮਈ, 1946 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਦਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ 1946 ਦੇ ਅੰਤ ਜਾਂ 1947 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਨੂੰ ਉਕਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀਵਾਨ ਮੋਹਰ ਚੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।
4. ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਖਾਸਤ 5 ਮਾਰਚ, 1947 ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖਤਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੰਗਿਆਂ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਸਨ।

5. ਇਹ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦੀਵਾਨ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਾਂ ਦੀਵਾਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ। ਦੀਵਾਨ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਪਰ ਦੀਵਾਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਦਰਖਾਸਤ ਪਿਛਲੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1947 ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਇਹ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

7. ਇਹ ਕਿ 13 ਦਸੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੇੜਲੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

8. ਇਹ ਕਿ 14 ਜਨਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ, ਦੀਵਾਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜ਼ੀਮ ਉੱਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਲਾਹੌਰ ਨਾਲ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜ਼ੀਮ ਉੱਲਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 19 ਜਨਵਰੀ, 1948 ਦੀ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਲਈ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1948 ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਭੇਜਿਆ।

9. ਇਹ ਕਿ 16 ਮਾਰਚ, 1948 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗ਼ਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨਾ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

10. ਇਹ ਕਿ 19 ਜੁਲਾਈ, 1948 ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜ਼ੀਮ ਉੱਲਾ ਰਾਹੀਂ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

11. ਇਹ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮੁਦਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

12. ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਨੇ 29 ਮਾਰਚ, 1948 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣਗੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

13. ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਨੇ 29 ਮਾਰਚ, 1948 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸੈਦੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਇਹ ਕਿ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਦੰਗੇ ਭੜਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਗਈਆਂ ਹਨ।

15. ਇਹ ਕਿ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਜਾਣਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਮੁਦਾਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੁਣ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ। ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ- ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਮਨਚੰਦਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਘਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ

ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਰੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮੁਦਾਲਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਦੇਰੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਸਨ ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਦੇਰੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਸਨ। ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ 15 ਮਈ, 1946 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1946 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਭਾਵ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਭਗ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਦਰਖਾਸਤ 1946 ਦੇ ਅੰਤ ਜਾਂ 1947 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ 1946 ਦੇ ਅੰਤ ਜਾਂ 1947 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਕਤ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਗਭਗ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੁਦਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਦਰਖਾਸਤ 5 ਮਾਰਚ, 1947 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਵਜਹ ਕਰਕੇ ਮੁਦਾਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਸਨ। ਮੁਦਾਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 1947 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 1948 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਹ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਵਕੀਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1947 ਅਤੇ ਦੂਜੀ 1948 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਦੇਰੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਚੰਦਾ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯਮਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ, ਮਹਾਦੇਓ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਨਰਾਇਣ ਚੰਦਰ ((1) A.I.R. 1920 Cal. 651.), ਕਰਸਨਦਾਸ ਬਨਾਮ ਛੋਟਾਲਾਲ ((2) A.I.R. 1924 Bom 119) ਰਾਘਵਈਆ ਬਨਾਮ ਵੈਕਟਸੁਬ੍ਰਾਹਮਣਿਆ ((3) A.I.R. 1955 N.U.C. 5827.), ਸੁਬਾਯ ਬਨਾਮ ਗਾਰਿਕਾਪਤੀ ((4) A.I.R. 1957

Andh 307), ਅਤੇ ਧੀਰਜਲਾਲ ਅਮਰਤਲਾਲ ਬਨਾਮ ਬਾਈ ਉਲਾਸਮਤੀ ((5) A.I.R. 1952 Saurashtra 88), ਆਦਿ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਦੇਰੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਗ਼ਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਨੋਟਿਸ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਰੱਖੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ- ਤਾਂ ਗ਼ਲਤ ਧਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਦੇਰੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 46 ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ, ਵਾਅਦਾਕਰਤਾ (promisor) ਨੂੰ ਵਾਅਦਾਕਰਤਾ (promisee) ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਅਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਂ "ਵਾਜਬ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ" ਸਾਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। *ਕੋਰਬਿਨ ਆਨ ਕੰਟਰੈਕਟਸ* (ਜਿਲਦ 3) ਪੰਨਾ 806 'ਤੇ ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

"ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਵਾਈ, ਜੋ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਸੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 18 'ਤੇ ਮੁੜ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

"ਇਹ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ" ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਲੰਮਾ ਜਾਂ ਛੋਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਜੋ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੇਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟੈਂਡਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗ਼ਲਤ ਹੈ।"

ਸਟਿੱਕਨਿ ਬਨਾਮ ਕੀਬਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਨਾ 404 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਐਟਕਿੰਸਨ ਨੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

"ਮੈਂ ਖੁਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਂ ਸਮਝਿਆ, ਮਿਸਟਰ ਹਿਊਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

(1) ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਦਿਨ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਜੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ/ ਖਰੀਦ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ- ਇੱਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜੋ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(2) ਇਹ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦਰਾਮਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ (ਇਕੁਇਟੀ) ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਗ਼ਲਤ ਵਿਕਰੇਤਾ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਿਆਦ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਜੇ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਸਮਝਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ। "

ਜਮਸ਼ੇਦ ਖੇਦਰਾਨ ਬਨਾਮ ਬੁਰਜੋਰਜੀ ਯੁੰਜੀਭਾਈ (1) ਵਿੱਚ, *ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ* ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਪੰਨਾ 297 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹਨ:-

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। *ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ* ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ, ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਠੋਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ *ਦਿਨਕੇਰਾਈ ਬਨਾਮ ਸੁਖਦਿਆਲ* (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਨਾ 296 'ਤੇ ਚਾਗਲਾ ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

"ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਪਰ ਮੈਂ ਸਿਧਾਂਤਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਜਿੱਥੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਿੱਥੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਇਕਪਾਸੜ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ; ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਸਮਾਂ" ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬਿੰਦਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਸਰਨ (2), ਅਤੇ ਪਰਲ ਮਿਲ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਟੈਨੀ ਕੰਪਨੀ, (3) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਚੋੜ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਢੰਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਮੂਲ-ਤੱਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਸ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਕਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ 13 ਦਸੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੇਪਰ-ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 39 'ਤੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਸੀ-

"ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨੋਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਜੋ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। "ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ" ਜਿਸਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਾਲਾ ਨੇ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਨੋਟਿਸ, ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਡੀ. 2 (Exhibit D 2,), ਕਿਹਾ-

"ਮੇਰੇ 16 ਮਾਰਚ, 1948 ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਏ.ਡੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਅੱਜ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹੋ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ 5,000 ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਕਰੋ।"

ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 13 ਦਸੰਬਰ, 1947 ਦੀ ਬਜਾਏ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ 16 ਮਾਰਚ, 1948 ਦੱਸੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ 16 ਮਾਰਚ, 1948 ਹੈ, ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਲ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਛਾਪੇ ਗਏ ਪੇਪਰ-ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ 13 ਦਸੰਬਰ, 1947 ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਏ.ਡੀ. ਪੱਤਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੁਦਾਲਾ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- "ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਂਦਾ ਪੱਕਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੈਂਦਾ ਰੱਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿਰਫ ਆਰਜ਼ੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। "ਅਸਥਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਉਲਟ "ਪੱਕਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਨਹੀਂ ਫੇਰ ਸਕਦਾ ਕਿ 1947 ਵਿਚ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਗੜ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਕ ਸਰਹੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਵਪਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਾਲਾ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 13 ਦਸੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ "ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ" ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਦਾਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਦਾਲਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਦਾਲਾ ਨੇ 16 ਮਾਰਚ, 1948 ਨੂੰ, ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਮਨਚੰਦਾ ਨੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 5,000 ਰੁਪਏ

ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ 6 ਫੀਸਦੀ ਸਲਾਨਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਮੁਦਾਲਾ ਨੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਕਮਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਅੰਤਰ-ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵਾਂਗਾ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਚੇਪਰਾ ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ